

سازمان دامپزشکی کشور
اداره کل دامپزشکی استان فارس

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات درمانی استان فارس

تب مالت انسانی (بروسلوز)

گروه هدف: عموم مردم

مقدمه و تعریف بیماری :

تب مالت، یکی از مهم ترین بیماری های مشترک انسان و دام است که از طریق مخازن حیوانی آلوده به انسان انتقال می یابد و علیرغم آنکه در ۱۷ کشور ریشه کن شده است اما ابتلای انسان و حیوان در سراسر جهان افزایش یافته است.

بیماری تب مالت بدلیل اینکه قادر است دستگاههای مختلف بدن را درگیر کند، بعنوان یک بیماری هزار چهره شناخته شده است و با نامهای دیگری مانند تب مواج و... نیز شناخته می شود.

باکتری بروسلا که ایجاد کننده بیماری است، طیف وسیعی از پستانداران اهلی و وحشی را مبتلا می سازد و از طریق گاوها، گوسفندان یا بزهای آلوده و عفونی شده به انسان انتقال می یابد. این بیماری از انسان به انسان مسری نیست.

در کشورهای پیشرفته تب مالت به عنوان یک بیماری وابسته به شغل است و دامپزشکان و دستیاران آنها، کارگران کشتارگاه، دامداران، کارگران دامداریها، پرسنل آزمایشگاه، بیشتر در معرض خطر ابتلا به آن می باشند. در کشور ما متأسفانه به دلیل آلودگی دامها علاوه بر این افراد، زنان خانه دار، کودکان، نوجوانان و جوانان نیز در معرض خطر می باشند.

این بیماری علاوه بر ایجاد مشکل در انسان ، به علت ایجاد سقط جنین در دام، کاهش وزن، کاهش تولید شیر، عقیمی و نازایی و از دست رفتن ارزش های

اقتصادی دام‌های مبتلا، همواره از دو بعد اقتصادی و بهداشتی مورد توجه قرار می‌گیرد.

راههای انتقال بیماری به انسان :

۱- از طریق گوارشی مانند:

* مصرف شیر خام و فرآورده های لبنی آلوده خصوصاً پنیر تازه، بستنی سنتی، خامه و سر شیر و آغوز.

۲- از طریق تماس مستقیم با بافتهای آلوده دامی مانند:

* حین کمک در زایمان دام مبتلا و یا تماس با جفت و مواد دفعی دامهای مبتلا.

۳- از طریق تنفسی مانند:

* تنفس گرد و غبار آلوده، موجود در هوای دامداری و یا آزمایشگاه ها.

علائم بیماری در انسان:

بیماری در انسان بصورت تب بین $37/5$ تا 40 درجه که می تواند با احساس سرما یا لرز تکان دهنده همراه باشد، دردهای منتشر بدن، سر درد، تعریق شدید بویژه شبها، ضعف و خستگی، بی اشتهایی، کاهش وزن و افسردگی، بزرگ شدن کبد، طحال و غدد لنفاوی می باشد.

علائم بیماری در دام:

سقط جنین علامت اختصاصی بروسلوز حیوانات است که در اواخر آبستنی اتفاق می افتد. از دیگر علائم بیماری در حیوان ماده جفت ماندگی، و در حیوان نر التهاب بیضه و تورم مفصل می باشد.

درمان :

درمان در انسان بصورت مصرف دارو زیر نظر پزشک و به مدت حداقل ۸ هفته می باشد.

بیماری در دام درمان نمی شود و اساس مبارزه بر آزمایش خون و ذبح دام بیمار می باشد.

پیشگیری و تشخیص در دام:

خط مقدم پیشگیری از این بیماری برعهده سازمان دامپزشکی کشور می باشد و شامل:

الف : پیشگیری در گاو:

- واکسیناسیون گوساله های ۴-۱۲ ماهه
- واکسیناسیون گاوهای بالغ
- تشخیص زود هنگام با آزمایش خون و کشتار

ب : پیشگیری در گوسفند و بز:

بطور کلی روش مبارزه با بروسلوز در گوسفند و بز شامل واکسیناسیون بره و بزغاله های بالای ۳ ماه تا یک ماه قبل از جفت گیری می باشد که بعنوان پایه اصلی مبارزه با بیماری بروسلوز محسوب میگردد.

- تشخیص زود هنگام از طریق کشت میکروبی جنین سقط شده، شیر و سایر نمونه های مرضی دام می باشد.

پیشگیری در انسان:

* حتی الامکان از شیر و فرآورده های لبنی پاستوریزه استفاده کنید.

* در صورت عدم دسترسی به شیر پاستوریزه، شیر خام را قبل از مصرف به مدت ۵-۳ دقیقه جوشانده و در حین جوشاندن مرتب به هم بزنید تا تمام شیر حرارت لازم را ببیند.

* از مصرف خامه و بستنی غیر پاستوریزه و پنیر تازه خودداری نمائید.

* پنیر تازه و بی نمک را قبل از مصرف به مدت ۲ ماه در آب نمک قرار دهید تا در صورت آلودگی، باکتری بیماری از بین برود.

* حیوانات آلوده به بروسلوز را از سایر حیوانات جدا کنید.

* شیر دامی که جدیداً سقط جنین داشته را مصرف نکنید.

* از تماس مستقیم با بافتهای آلوده حیوان خودداری نمائید. (بویژه ترشحات دستگاه ادراری، تناسلی و دهان دام).

* دام تلف شده، سقط شده و ترشحات رحمی دامهای آلوده را سوزانیده یا به مقدار کافی بر روی آنها مواد ضد عفونی کننده ریخته و سپس به طور بهداشتی دفن نمائید.

* در صورت لزوم تماس با ترشحات رحمی و دام تلف شده حتماً از دستکش استفاده گردد.

* از کشتار پراکنده دامها در فضای باز پرهیز نمایید.
* دامها باید علیه این بیماری واکسینه شوند تا از ابتلای آنها و سرایت بیماری به انسانها جلوگیری شود.
* در موقع نظافت دامداری، دهان و بینی خود را با پارچه تمیزی بپوشانید.

* برای شناسایی حیوانات بیمار یا مشکوک با مامورین دامپزشکی همکاری نمایید.

* از نگهداری دام آلوده در گله خودداری نموده و جهت حذف آن با نظر دامپزشکی اقدام نمائید.

* از تماس مستقیم و بازی کودکان خود با نوزادان تازه متولد شده حیوانات، ممانعت بعمل آورید.

**انجماد شیر یا خامه در طی مرحله تولید بستنی
قادر به از بین بردن این باکتری نمی باشد.**

